

MAROKO

PODSTAWOWE INFORMACJE

Powierzchnia	446,550 tys. km ²
Liczba ludności	32,6 mln osób;
Stolica	Rabat
Ustrój polityczny	monarchia konstytucyjna.
Głowa państwa	król Mohammed VI (od 1999 r.)
Premier	Abdelilah Benkiran (od 2012 r.)
Języki urzędowe	arabski i berberski
Waluta	dirham
Główne bogactwa naturalne	fosforyty, rudy żelaza, mangan, ołów, cynk, sól, miedź, baryt, bentonit.

Maroko (Królestwo Marokańskie) jest członkiem ONZ, Ligi Arabskiej (AL), Światowej Organizacji Handlu, Międzynarodowego Funduszu Walutowego, Unii Maghrebu Arabskiego (UMA), Banku Światowego, Afrykańskiego banku Rozwoju (ABD).

Posiada umowy o wolnym handlu z UE, USA, Turcją, a także z Egiptem, Tunezją i Jordanią (porozumienie z Agadiru) oraz krajami członkowskimi AL (umowa GAFTA).

SYTUACJA GOSPODARCZA

Maroko realizuje szereg sektorowych programów gospodarczych, w tym dotyczących rozwoju i modernizacji przemysłu (strategia „Emergence”), rzemiosła („Vision 2015”), turystyki („Vision 2010”) i handlu wewnętrznego („Rawaj”) oraz rozbudowy infrastruktury (transport, zaopatrzenie w wodę pitną, asenizacja) i budownictwa socjalnego. Rozpoczęto też wdrażanie reform w sektorze rolnictwa i rybołówstwa w ramach przyjętego w 2008 r. kompleksowego planu rozwoju planu tej branży („Maroc Vert”).

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

Wskaźniki	2008	2009	2010	2011	2012*
PKB (w mld €)	61,0	65,4	69,9	71,7	75,3
PKB na 1 mieszkańca (€)	1 873	1842	bd	2226	2309
PKB (wzrost w %)	5,6	4,9	4,0	4,7	2,7
Deficyt budżetowy (% PKB)	0,4	2,2	4,6	6,1	7,1
Dług publiczny (% PKB)	47,3	47,1	50,3	53,7	57,8
Inflacja (%)	3,9	1,0	1,0	0,9	1,3

Bezrobocie (%)	9,6	9,1	9,1	9,1	9,0
Eksport towarów (mld €)	13,7	9,9	13,2	15,7	16,5
Import towarów (mld €)	28,5	23,5	26,7	32,4	34,4
Bezpośrednie inwestycje zagr. w Maroku (mld €)	2,49	1,95	1,57	2,52	2,7
Bezpośrednie inwestycje Maroka za granicą (mld €)	0,8	0,8	b/d	0,2	bd

Źródło: Ministerstwo Gospodarki i Finansów, Bank Al-Maghrib (bank centralny), Office des Echange
 *Dane za 2012 r. - dane szacunkowe lub wstępne

Wartość obrotów handlowych Maroka z zagranicą – z wyraźną przewagą marokańskiego importu – systematycznie rośnie. W 2012 r. osiągnęły one kwotę 50,9 mld EUR, (w 2011 r. - 48,1 mld EUR, około 6% wzrost). Ujemny bilans handlu zagranicznego, strukturalnie deficytowy, wyniósł 17,9 mld EUR, notując wzrost o +7,2 %.

Marokański eksport ogółem w 2012 r. osiągnął wartość 16,5 mld EUR (wzrost o 5% w stosunku do 2011 r.). Dominujące pozycje: fosforyty i produkty pochodne (24% udział), wyroby przemysłu odzieżowego (12%), przewody i kable elektryczne (9%), produkty rybołówstwa (9%) oraz artykuły włókiennicze (5%). Główni partnerzy: Francja (22,5 % udział), Hiszpania (17%), a ponadto Indie i Włochy (poniżej 5 %).

Importu Maroka w 2012 r. wyniósł 34,4 mld EUR, wobec 32,4 mld EUR w 2011 r. (wzrost o +6,1%). Główne pozycje: produkty energetyczne (gł. ropa naftowa, gaz płynny propan – butan i oleje) - 24,2% udział, zboża (3,2%), samochody osobowe (2,8%), tworzywa sztuczne (2,7%), produkty chemiczne (2,1%), samochody przemysłowe (2,0%). Struktura geograficzna: Francja (15,5% importu ogółem), Hiszpania (11%), Chiny, Włochy, Niemcy, USA, Arabia Saudyjska.

Kontynuowana jest polityka uniezależniania się od tzw. ciężkich paliw kopalnych. Maroko postrzegane jest jako wiodący kraj w całej Afryce w zakresie realizowania projektów energii odnawialnej. Jest to możliwe dzięki dużemu potencjałowi w tym zakresie. W zakresie energetyki słonecznej (płd. Maroka) obserwuje się duży udział firm niemieckich, a przy realizacji projektów wiatrowych (płn. Maroka) - hiszpańskich. Dochodzą do tego elektrownie wodne, których jest ponad 200. Inwestycje te przyczynią się do rozwoju infrastruktury oraz otwierają nowe obszary dla potencjalnych inwestorów zagranicznych. Szansą dla polskich firm jest wejście do istniejących już projektów na zasadach poddostawców części i urządzeń.

W dziedzinie rozwijającego się szybko budownictwa mieszkaniowego rząd premiera Benkirana zakłada budowę tzw. ekonomicznych mieszkań z przeznaczeniem dla klasy średniej, których cena nie przekroczy 72 tys. EUR.

RAMY PRAWNO-TRAKTATOWE WSPÓŁPRACY GOSPODARCZEJ

a) UE – Maroko

Układ Stowarzyszeniowy podpisany w 1996 r., wszedł w życie 2000 r. W 2008 r. KM, jako pierwszy z krajów EUROMED, uzyskało status zaawansowany w relacjach z UE.

b) Polska - Maroko (w zakresie kompetencji narodowych)

Międzyrządowe:

- *Umowa o komunikacji lotniczej* z 29.11.1969 r.; weszła w życie z dniem podpisania,
- *Umowa o międzynarodowych przewozach drogowych* podpisana 1.02.1993 r.,

- *Umowa o popieraniu i wzajemnej ochronie inwestycji* podpisana w Rabacie 24.10.1994 r.; weszła w życie 05.07.1999 r.,
- *Konwencja w sprawie unikania podwójnego opodatkowania* podpisana w Rabacie 24.10.1994 r.; weszła w życie w 12.08.1996 r.,
- *Umowa o transporcie morskim* z 20.05.1999 r.; weszła w życie 7.07.2004 r.,
- *Umowa o współpracy w dziedzinie turystyki* z 05.05.2000 r.; weszła w życie 7.03.2003 r.

Międzyresortowe:

- między resortami gospodarki:
 - *Deklaracja Ministra Gospodarki RP i Ministra Handlu Zagranicznego KM o wzajemnej współpracy* podpisana w Warszawie 28.01.2010 r.
- między ministerstwami rolnictwa :
 - *Umowa o współpracy w dziedzinie kwarantanny i ochrony roślin* podpisana 23.11.1995 r.
 - *Konwencja sanitarno-weterynaryjna* podpisana 23.11.1995 r.
- między ministerstwami środowiska :
 - *Umowa o współpracy w dziedzinie ochrony środowiska* podpisana 05.05.2000 r.

Maroko od lat należy do głównych partnerów handlowych Polski wśród państw arabskich i Afryki. Rok 2012 był kolejnym rokiem wzrostu wzajemnych obrotów handlowych pomiędzy obydwojoma krajami, z przewagą, po raz pierwszy po dwuletniej przerwie, polskiego eksportu w wyniku czego dodatni bilans wymiany dla Polski osiągnął kwotę 10,4 mln USD.

Wymiana handlowa z Polską

<i>mln USD</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>Dynamika % 2011 = 100</i>
Obroty	630,8	252,1	298,1	431,9	473,0	118,0
Eksport	344,5	141,2	139,9	199,0	240,4	129,7
Import	286,2	110,9	158,2	232,9	232,5	107,9
Saldo	+58,2	+30,3	-18,4	-34,0	+7,8	

Źródło: GUS

W polskim eksporcie do Maroka w 2012 r. dominowały 4 grupy towarowe, stanowiące ponad 75% naszych dostaw na ten rynek:

- produkty mineralne (siarka) – udział 22,5 %;
- urządzenia mechaniczne i elektryczne (chłodziarki i zamrażarki, kable i przewody, maszyny piorące, żarówki i lampy) z 21,5 % udziałem w eksporcie ogółem;
- wyroby z metali nieszlachetnych (ostrza do golenia, półprodukty z żeliwa i stali, piecyki, różna i kuchnie) – udział 20,6 %;
- pojazdy (pojazdy samochodowe do przewozu osób) – udział 10,7 %.

Ważnymi pozycjami były też: opony gumowe, blachy, półprodukty z żeliwa.

Główni eksporterzy: Ciech SA, Volkswagen Poznań, Can-Pack SA, Whirlpool Polska, Fiat Auto Poland, Fagormastercook, Coroplast, Ferrostal Łąbędy, Philips Lighting, LG Electronics.

Import Polski z Maroka zdominowany był przez 4 sekcje towarowe, które łącznie stanowiły prawie 85,3% naszych zakupów:

- produkty mineralne (fosforany wapnia i rudy miedzi) z 34 % udziałem w imporcie ogółem;

- wyroby włókiennicze (głównie odzież) z 25,5% udziałem;
- obuwie – udział 16%;
- produkty pochodzenia roślinnego (owoce i warzywa) z 9,8% udziałem.

Przedmiotem istotnego importu były także produkty chemiczne (głównie kwas fosforowy, siarczan baru) i pojazdy samochodowe.

Główni importerzy: ZCh Police, KGHM Polska Miedź, Zara Polska, Renault Polska, Grupa Azoty – ZA Puławy, Triumph Intl. Polska, Camaieu Polska.

W okresie styczeń – wrzesień 2013 r. wartość obrotów wyniosła 376,3 mln USD (wzrost o 0,3% w porównaniu z analogicznym okresem 2012 r.), w tym polski eksport – 195,1 mln USD (wzrost o 1,7%), zaś import z Maroka – 181,2 mln USD (spadek o 1,2%).

WSPÓŁPRACA INWESTYCYJNO-KAPITAŁOWA

Według szacunkowych danych Narodowego Banku Polskiego stan należności z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich w Maroku na koniec 2012 r. wyniósł 35,7 mln USD, z kolei w przypadku należności z tytułu marokańskich inwestycji bezpośrednich w Polsce wielkość ta wyniosła 9,8 mln USD. Największym polskim inwestorem w Maroku jest firma Can-Pack będąca właścicielem fabryki w Casablance, która wyposażona jest w nowoczesną linię produkcyjną o rocznej wydajności 650 mln puszek. Linia ta dysponuje zdolnościami produkcyjnymi dochodzącymi do 950 mln puszek aluminiowych i producent zapewnia, że w przyszłości mają być one wykorzystywane w maksymalnym zakresie.

Członkostwo Polski w UE umożliwia udział polskich przedsiębiorstw i ekspertów w przedsięwzięciach finansowanych ze środków unijnych oraz kredytów Europejskiego Banku Inwestycyjnego. Korzystne warunki prowadzenia działalności gospodarczej w Maroku oferuje też stale rozbudowywana strefy wolnocłowa w Tangerze.

Dla rozpoczęcia ewentualnej współpracy z marokańskimi ośrodkami badawczo-rozwojowymi konieczne jest przedstawienie propozycji konkretnych tematów i źródeł finansowania takiej współpracy. Współpraca KM z zagranicą w dziedzinie B+R opiera się m.in. na umowach i programach współpracy podpisanych przez Krajowe Centrum Badań Naukowo-Technicznych (CNRST) z podobnymi instytucjami w innych krajach (Francja, RFN, Hiszpania, Portugalia, Włochy, USA).

DOSTĘP DO RYNKU

Zasady wymiany handlowej Polski z Marokiem określa Układ Stowarzyszeniowy UE - Maroko, podpisany w 1996 r., który wszedł w życie 1 marca 2000 roku.

Zgodnie z jego postanowieniami od tego dnia handel towarami przemysłowymi między UE a Marokiem został całkowicie zliberalizowany (dotyczy to ponad 8 tys. pozycji taryfy celnej).

W lutym 2014 r. Parlament Europejski ratyfikował, zawartą w grudniu 2010 r., umowę o dalszej liberalizacji handlu w zakresie produktów rolniczych, przetworzonych produktów rolniczych, ryb i produktów rybołówstwa między UE a Marokiem. Umowa weszła w życie 1 października 2012 r. i wprowadza natychmiastową liberalizację 55% stawek celnych na towary pochodzące z Maroka oraz 70% stawek celnych na towary unijne na przestrzeni 10 lat. Prowadzone są negocjacje umowy pomiędzy UE a Marokiem w sprawie swobody świadczenia usług i zakładania przedsiębiorstw.

1 listopada 2012 r. weszła w życie umowa ustanawiająca mechanizm rozstrzygnięcia sporów, mająca zastosowanie do wszelkich sporów dotyczących naruszenia postanowień rozdziału II (Swobodny Przepływ Towarów) Układu Stowarzyszeniowego.

W grudniu 2011 r. Rada UE przyjęła zalecenie upoważniające Komisję do otwarcia negocjacji z Egiptem, Jordanią, Marokiem i Tunezją w celu ustanowienia pogłębionych i kompleksowych stref wolnego handlu (tzw. DCFTA). Negocjacje te formalnie zostały rozpoczęte w lutym br. Obowiązują ostateczne cła antydumpingowe na przywóz do UE stalowych lin i kabli (steel wire ropes SWR) pochodzących m.in. z Maroka.

Wraz z wyżej wspomnianym całkowitym zniesieniem ceł na eksportowane do Maroka unijne towary przemysłowe władze w Rabacie mogą wprowadzać rozwiązania, które mają ograniczyć import i chronić przemysł krajowy, zastępując istniejące do 1 marca 2012 r. cła różnymi barierami o różnym charakterze (w chwili obecnej dotyczy to kilku pozycji towarowych).

DZIAŁANIA NA RZECZ ROZWOJU DWUSTRONNEJ WSPÓŁPRACY GOSPODARCZEJ

W 2007 r. nastąpiło znaczne ożywienie dwustronnych kontaktów gospodarczych. Miały miejsce oficjalne wizyty: marokańskiego ministra rolnictwa i rozwoju wsi w RP oraz polskiego wicepremiera, ministra rolnictwa i rozwoju wsi w KM.

W 2008 r. wzajemne kontakty w sferze gospodarczej były sporadyczne. Wspomnieć można o misji marokańskich biznesmenów do Polski (listopad 2008 r.) zorganizowanej przez Izbę Handlowo-Przemysłowo-Usługową w Casablance.

Rok 2009 był szczególną okazją dla promocji polsko-marokańskich kontaktów z uwagi na przypadającą w nim 50. rocznicę nawiązania stosunków dyplomatycznych. W lipcu 2009 r. przebywała w Polsce delegacja Królestwa Maroka, z Ministrem Handlu Zagranicznego, panem Abdellatif Maazouzem. Dla towarzyszącej mu grupy biznesmenów Krajowa Izba Gospodarcza zorganizowała Polsko-Marokańskie Forum Ekonomiczne. W trakcie wizyty podpisana została ponadto umowa o współpracy pomiędzy Konfederacją Pracodawców Polskich (KPP) i Generalną Konfederacją Przedsiębiorstw Maroka (CGEM).

W styczniu 2010 r. przebywał w Polsce z wizytą oficjalną Premier Maroka, któremu towarzyszył m.in. Minister Handlu Zagranicznego. W trakcie wizyty podpisano Deklarację Ministra Gospodarki RP i Ministra HZ KM o wzajemnej współpracy, ustanawiającą mechanizm polsko-marokańskich konsultacji gospodarczych.

Mając na uwadze znaczącą pozycję Maroka wśród krajów arabskich i na kontynencie afrykańskim, jego potencjał ekonomiczny, możliwości nawiązania wzajemnie korzystnej współpracy gospodarczej oraz rosnące znaczenie Maroka dla relacji gospodarczych RP z regionem, z dniem 8 kwietnia 2011 r. rozpoczął działalność Wydział Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady RP w Maroku, z siedzibą w Casablance.

W 2012 r. znaczącym wydarzeniem we wzajemnej współpracy gospodarczej była misja Krajowej Izby Gospodarczej z udziałem 14 polskich firm zorganizowana wraz z WPHI w Casablance, połączona z uczestnictwem w międzynarodowych targach budowlanych SIB w Casablance (21-25.11.2012 r. - Program Promocji Branży Budowlanej MG).

POTENCJALNE DZIEDZINY WSPÓŁPRACY

Maroko należy do czołowych partnerów gospodarczych i handlowych Polski wśród państw arabskich. Do najważniejszych czynników sprzyjających dalszemu dynamicznemu rozwojowi i dywersyfikacji asortymentowej eksportu z Polski na rynek marokański należą:

- bardzo dobre stosunki polityczne pomiędzy obydwojoma krajami,

- uporządkowana baza prawno-traktatowa dwustronnych relacji gospodarczych,
- zaawansowany status Maroka w stosunkach z Unią Europejską i systematycznie liberalizowane zasady dwustronnej polityki handlowej,
- względna (na tle innych krajów regionu) stabilizacja polityczna Maroka, relatywnie korzystna sytuacja gospodarcza, realizowane reformy ekonomiczne i szerokie plany rozwoju społeczno-gospodarczego oraz wielkość i chłonność rynku wewnętrznego.

Wśród potencjalnych dziedzin współpracy wskazać należy przede wszystkim dostawy różnych towarów i usług, inwestycje oraz wspólne przedsięwzięcia na potrzeby realizowanych programów rozwoju społeczno-ekonomicznego i modernizacji różnych sektorów gospodarki. Współpraca taka może objąć: przemysł, budownictwo i roboty publiczne (w tym zwłaszcza mieszkalnictwo, infrastrukturę transportową i turystyczną), handel, rolnictwo, rybołówstwo, energetykę, górnictwo, ochronę środowiska, gospodarkę wodną, ochronę zdrowia, łączność i telekomunikację, zaawansowane technologie IT, obronę narodową i bezpieczeństwo.

Biorąc pod uwagę potencjalne możliwości polskich firm możliwości rozwoju współpracy mogą dotyczyć dostaw maszyn i urządzeń oraz surowców i półproduktów dla różnych gałęzi przemysłu, a także eksportu sprzętu medycznego, telekomunikacyjnego, wyrobów z tworzyw sztucznych oraz żywności i artykułów spożywczych.

Możliwości współpracy rysują się także w związku z prowadzonymi w KM poszukiwaniami złóż ropy naftowej i gazu ziemnego (realizacja odwiertów badawczych), rozwojem energetyki (dostawy węgla dla marokańskich elektrowni) oraz w dziedzinie górnictwa nieenergetycznego (przemysł wydobywczy surowców mineralnych zajmuje bardzo ważne miejsce w gospodarce kraju).

W prowadzonych działaniach biznesowych w Maroku należy mieć na uwadze specyfikę rynku marokańskiego, analogiczną do innych krajów arabskich, gdzie relacje biznesowe buduje się latami, a wymierne efekty występują zwykle po dłuższym okresie działań.

Opracowano na podstawie danych z Departamentu Promocji i Współpracy Dwustronnej Ministerstwa Gospodarki, 2014 r.

- **Izba Handlu Przemysłu i Usług w Casablance** (*Chambre de Commerce, d'Industrie et de Services de Casablanca*) <http://www.ccisc.gov.ma>
18.06.2002r. RIG w Katowicach podpisała z Izbą umowę o współpracy

Więcej o podpisanej umowie na www.rig.katowice.pl/wspolpraca-miedzynarodowa/wspolpraca-z-zagranicznymi-instytucjami-samorzadu-gospodarczego

WAŻNE KONTAKTY

Ambasada Maroka w Polsce

ul.Starościńska 1 lok. 11-12

telefon: +48 22 849 63 41

fax: +48 22 848 18 40

02-516 Warszawa

info@moroccoembassy.pl

Wydział Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady RP

9, Rue d'Alger, Casablanca

telefon: (+212) 522 275 443, 522 275 438

fax: 522 278 462

e-mail: casablanca@trade.gov.pl

www.casablanca.trade.gov.pl

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Maroku

23, av. Oqbah, Agdal, B.P. 425, Rabat

telefon: (+212-537) 77-11-73, 77-17-91

fax: 77-53-20, 77 85 66

e-mail: rabat.amb.sekretariat@msz.gov.pl,

www.rabat.polemb.net

Współpraca gospodarcza Polski i Maroka

http://rabat.msz.gov.pl/pl/wspolpraca_dwustronna/wspolpraca_gospodarcza/

CIEKAWOSTKI

Za datę nawiązania stosunków dyplomatycznych między Polską i Marokiem uważa się 1 lipca 1791, kiedy do sułtana Al-Jazida ibn Muhammada w Tangerze dotarł poseł króla Stanisława Augusta Poniatowskiego, Jan Potocki.

Współcześnie stosunki dyplomatyczne reaktywowano w 1959 roku.

Filmy o Maroku <http://vimeo.com/34398835>

<http://vimeo.com/87206907>

www.abcmaroko.pl/newsy-z-maroka/164-ciekawostki-z-maroka.html

